

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра менеджменту та бізнес-адміністрування (№ 602)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис)

О. В. Гребенікова

(ініціали та прізвище)

«28» серпня 2024 р.

**СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Аналіз діяльності банку

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: «Фінанси, банківська справа та страхування»
(найменування спеціалізації)

Рівень вищої освіти: *перший (бакалаврський)*

Силабус введено в дію з 01.09.2024 року

Харків – 2024 р.

Розробник: Фурсова В.А., доцент, к.е.н.
(прізвище та ініціали, посада, наукова ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування (№ 602)

(назва кафедри)

Протокол № 1 від « 28 » серпня 2024 р.

Завідувачка кафедри к.е.н., доцент
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

В.П. Гатило
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Фурсова Вікторія Анатоліївна, к.е.н., доцент. З 2008 з року викладає в університеті наступні дисципліни:

- банківська система;
- облік у банках;
- банківський менеджмент;
- аналіз діяльності банку;
- ризикологія;
- управління фінансовими ризиками аерокосмічної галузі.

Напрями наукових досліджень: рейтингове оцінювання фінансової стійкості банківських установ, банківські кризи, управління фінансовими ризиками.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 6 семестр.

Обсяг дисципліни:

4 кредитів ЄКТС/ 120 годин, у тому числі аудиторних – 40 год., самостійної роботи здобувачів – 80 год.

Форма здобуття освіти.

Денна, дуальна, дистанційна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції практичні роботи, самостійна робота здобувача.

Види контролю – модульний контроль, іспит.

Мова викладання – українська.

Пререквізити – гроші та кредит, банківська система, фінанси, мікроекономіка, макроекономіка.

Кореквізити – статистика, фінансовий аналіз, аналіз господарської діяльності.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування у студентів теоретичних знань щодо сутності та функцій фінансового аналізу банківської діяльності, освоєння принципів та

особливостей проведення аналізу діяльності банків, опанування практичними навичками аналізу ефективності роботи банків.

Завдання дисципліни: –дати в необхідному обсязі теоретичний матеріал, який включатиме сучасні наукові розробки як вітчизняних, так і зарубіжних вчених-економістів; надання студентам знань з теорії і практики аналізу діяльності банківських установ в умовах ринкового середовища.

Компетентності, які набуваються:

1) Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні завдання, виробничі ситуації, проблеми у сфері професійної діяльності із поглибленим рівнем знань та вмінь інноваційного характеру, достатнім рівнем інтелектуального потенціалу

2) Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК12 Здатність працювати автономно.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

3) Спеціальні фахові компетентності:

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Очікувані результати навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР15. Спілкуватись в усній та письмовій формі іноземною мовою у професійній діяльності.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Аналіз активних операцій банку

Тема 1. Теоретичні основи аналізу банківської діяльності

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Предмет, об'єкти, суб'єкти аналізу банківської діяльності та його завдання. Методи і види аналізу банківської діяльності. Інформаційне забезпечення аналізу банківської діяльності

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 2. Аналіз активів комерційного банку.

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Мета і завдання аналізу активів банку. Вертикальний та горизонтальний аналіз. Аналіз динаміки, складу і структури активів банку. Аналіз якості високоліквідних та інших активів банку. Нормативи ліквідності банку

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 3. Аналіз кредитного портфеля банку.

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Показники аналізу структури і динаміки кредитного портфеля банку. Показники аналізу якості кредитного портфеля банку. Види нормативів кредитного ризику банку.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 4. Аналіз інвестиційних та інших операцій банку з цінними паперами.

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Завдання, інформаційна база аналізу інвестиційної діяльності банку та основні поняття. Економічні нормативи, що регламентують інвестиційну діяльність банку.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 5. Аналіз валютних операцій банку

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Економічна суть, завдання й інформаційна база аналізу валютних операцій банку. Показники аналізу валютних операцій банку. Валютна позиція банку й аналіз валютного ризику.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 1

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

Модуль 2.

Змістовний модуль 2. Аналіз пасивних операцій банку

Тема 6. Аналіз пасивів комерційного банку

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Мета і завдання аналізу пасивів банку. Статті пасивів банку. Загальне оцінювання динаміки, складу і структури пасивів банку.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 7. Аналіз власного капіталу банку

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Теоретичні й методологічні аспекти аналізу власного капіталу банку. Аналіз власного капіталу за допомогою методу коефіцієнтів та економічні нормативи платоспроможності банку.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 8. Аналіз зобов'язань банку

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Економічна суть зобов'язань банку. Аналіз строкових депозитів і депозитів до запитання банку. Використання міжбанківського кредиту. Ефективність формування й використання ресурсної бази банку.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 9. Аналіз доходів і витрат банку

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Завдання й інформаційне забезпечення аналізу доходів і витрат банку. Аналіз доходів і витрат банку. Аналіз показників дохідності банку.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 10. Аналіз фінансових ризиків і комплексне оцінювання фінансової стійкості банку

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Аналіз ризику ліквідності банку. Аналіз відсоткового ризику банку. Показники аналізу ділової активності банку. Комплексні моделі оцінювання фінансової стійкості банку.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача

Модульний контроль 2

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Розрахункова робота «Аналіз фінансової стійкості банківської установи».

6. Методи навчання

Під час викладання дисципліни використовуються наступні методи: пояснювально-ознайомлювальний; ілюстративний, дослідницький. Навчальні технології зводяться до викладання лекцій, семінарських занять із доповідями за окремими темами, розв'язуванням задач, тестуванням, опитуванням, контрольними точками.

7. Методи контролю

За змістовними модулями 1, 2 передбачено проведення вибіркового опитування на практичних заняттях, розв'язання розрахункових завдань, модульний контроль та виконання індивідуального розрахункового завдання.

Підсумковий контроль здійснюється за допомогою оцінювання за модульно-рейтинговою системою і письмового іспиту.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...1	6	0...6
Робота на практичних і семінарських заняттях	0...3	3	0...9
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...1	6	0...6
Робота на практичних і семінарських заняттях	0...3	3	0...9
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Виконання і захист РГР (РР, РК)	0...15	1	0...20
Усього за семестр			60...100

Можливе отримання додаткових балів:

- участь у студентській конференції, написання тез доповіді, статті (0...15);

Білет для іспиту складається з двох теоретичних питань (0...40 балів за кожне) та однієї задачі (0...20 балів).

Під час складання семестрового *іспиту* здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Захистити індивідуальне завдання, відпрацювати всі практичні заняття й пройти тестування.

Знати структуру балансових звітів банківських установ; знати основні види фінансового аналізу та види банківських ризиків.

Добре (75-89). Твердо знати мінімум, захистити індивідуальне завдання в обумовлений строк, відпрацювати всі практичні заняття, здати тестування та поза аудиторну самостійну роботу.

Вміти аналізувати якість активів та пасивів, оцінювати прибутковість банку, оцінювати кредитний ризик, ризик ліквідності.

Відмінно (90-100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно» в обумовлений строк або достроково. Досконально знати всі теми та уміти застосовувати їх. Освоїти як основний, так і додатковий матеріал. Вміти оцінювати комплексну фінансову стійкість банку, оцінювати всі види ризиків банку.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Методичне забезпечення

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення лабораторних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням:

Фурсова В.А. Аналіз фінансової діяльності комерційного банку: навч. посіб. до практ. занять / В. А. Фурсова. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харк. авіац. ін-т», 2014. – 93 с.
https://library.khai.edu/catalog?mode=DocBibRecord&lang=ukr&caller_mode=BookList&docid=510432816

Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:

<https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=5154>

11. Рекомендована література

Базова

1. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 07.12.2000 - № 2121-III // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 5, 6. — Ст. 30 (зі змін. і допов.).
2. Закон України "Про цінні папери і фондову біржу" від 23.02.2006 № 3480-IV.
3. Закон України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" від 30.10.96 № 448/96-ВР.
4. Закон України "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній

валюти" від 23.09.94 №185/94-ВР.

5. Закон України "Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень" від 18.11.03 № 1255-IV.

6. Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України» від 2.08.2004р.

7. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами: Затв. постановою Правління НБУ від 03.12.03 № 516.

8. Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи: Затв. постановою Правління НБУ від 17.09.2015 № 615.

9. Положення про надання банками України інформації за угодами з купівлі та продажу кредитних ресурсів у національній валюті на міжбанківському кредитному ринку: Затв. постановою Правління НБУ від 21.01.04 № 20.

10. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Затв. постановою Правління НБУ від 21.01.04 № 22.

10. Положення про порядок формування та зберігання обов'язкових резервів банками України та філіями іноземних банків в Україні: Затв. постановою Правління НБУ від 11.12.2014 № 806.

11. Положення про здійснення банками фінансового моніторингу: Затв. постановою Правління НБУ від 26.06.2015 № 417.

12. Положення про організацію операційної діяльності в банках України: Затв. постановою Правління НБУ від 18.06.03 № 254.

13. Правила організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України: Затв. постановою Правління НБУ від 01.03.2016 № 129.

14. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Затв. постановою Правління НБУ від 28.08.01 № 368.

15. Інструкція про ведення касових операцій банками в Україні: Затв. постановою Правління НБК від 01.06.2011 № 174.

Основна

16. Довгань Ж. М. Менеджмент у банку [Текст] : підруч. / Ж. М. Довгань. – Тернопіль : Економічна думка, 2017. – 512 с.

17. Управління ризиками банків [Текст] : монографія у 2 томах. Т. 1: Управління ринковими базових банківських операцій / А.О. Єпіфанов, Т.А. Васильєва, С.М. Козьменко та ін./ за ред. д-ра екон. наук, проф. А. О. Єпіфанова і д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2012. – 283с..

18. Копилук О. І. Аналіз банківської діяльності: навч. посіб. / Копилук О. І., Музичка О. М. ; Укоопспілка, Львів. торг.-екон. ун-т. – Львів : Видво Львів. торг.-екон. ун-ту, 2016. – 415с.

19. Сокиринська І. Г. Журавльова Т.О. Фінансовий менеджмент у банку. Навчальний посібник./за ред. І.Г. Сокиринської, Т.О. Журавльової –

Дніпропетровськ: Пороги, 2016. - 192 с.

Додаткова

20. Аналіз банківської діяльності / уклад. Н.О. Станіславчук. – Умань: Візаві, 2018. – 191 с..

21. Губарева І. О. Фінансовий менеджмент у банку: навчальний посібник / І. О. Губарева, О. М. Штаєр. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 240 с.

Інформаційні ресурси

22.Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

23.Офіційний сайт НБУ. – Режим доступу : www.bank.gov.ua.